

Czas Wielkopolski

27 XII
2021

27 grudnia 2021 r. | Bezpłatny Informator Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu | ISSN 2719-6674 | Egz. 60 tys.

Prezydent złożył podpis

Prezydent Andrzej Duda, 23 listopada tego roku, w hotelu „Bazar” w Poznaniu podpisał ustawę o ustanowieniu Narodowego Dnia Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego.

Inicjatorami apelu o ustanowienie 27 grudnia świętem państwowym byli znani Wielkopolanie. Pomysł ten wzbudził ogromne zainte-

resowanie, dzięki czemu wśród mieszkańców zebrano 10 000 podpisów w trzy dni. W projekcie ustawy zapisano, że znaczenie Powstania Wielkopolskiego dla przywrócenia naszej Ojczyzny na mapę polityczną Europy było trudne do przecenienia. – Cieszę się, że dziś w tej sali mogłem dokonać symbolicznego aktu kończącego ustanowienie 27 grudnia Narodowym Dniem Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego. Chcę z całego serca podziękować, że obie Izby Parlamentu, bez zbędnych dyskusji, wspólnie ustanowiły ten dzień. Dzię-

► Prezydent Andrzej Duda podpisał ustawę

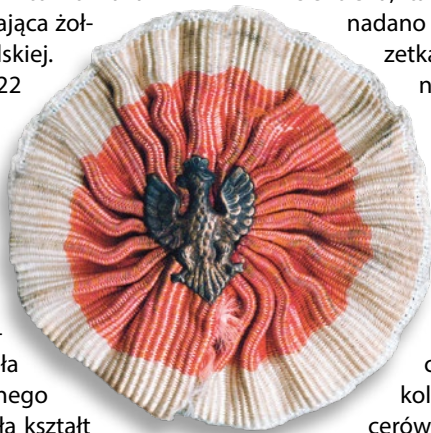
► Złożenie kwiatów na Cmentarzu Zasłużonych Wielkopolan

kuję za sprawne przeprowadzenie procesu legislacyjnego. To tutaj jest kolebka naszej państwowości, to tutaj narodziło się państwo Polan. Dziękuję za tę inicjatywę środowiskom, które pielęgnują tradycję i historię o Powstaniu Wielkopolskim – powiedział prezydent Andrzej Duda. – Dla nas Wielkopolan to waż-

ne święto, cieszymy się, że 27 grudnia obchodzony jako dzień upamiętnienia wybuchu Powstania Wielkopolskiego, będzie świętem państwowym. To wyraz hołdu oraz podziękowania wszystkim tym, którzy w zwycięskim powstaniu brali udział – powiedział wojewoda wielkopolski Michał Zieliński. *paw*

Rozetka wielkopolska

Rozetka wielkopolska to oznaka w kształcie trefla wyróżniająca żołnierzy Armii Wielkopolskiej. Została wprowadzona 22 stycznia 1919 r. przepisem mundurowym wydanym przez gen. Józefa Dowbor-Muśnickiego – głównodowodzącego Polskimi Siłami Zbrojnymi w byłym zaborze pruskim. Niemiecka rozetka (die Rosette) mocowała podpinkę z boku ówczesnego metalowego hełmu i miała kształt trójliścia. Wprowadzając na rogatywki Wojsk Wielkopolskich oznakę w kształ-

cie trefla, także przypinaną z boku, nadano jej znajomą nazwę „rozetka”. Oznaka była wykonana ze sznurka barwy zielonkawej, a dla oficerów srebrnej, z małym guzikiem u dołu i przyszywana po lewej, przedniej stronie czapki. Nasuwano na nią obrączki – oznaki stopni, które u starszych szeregowców i podoficerów miały kolor biało-czerwony, u oficerów młodszych – czerwony, u starszych – srebrny, a u generałów – złoty. *paw*

Chorągiew z rombem

Najbardziej rozpoznawalnym znakiem powstańczym jest chorągiew z białym orłem znajdującą się w zbiorach Muzeum Powstania Wielkopolskiego. Wykonana jest z tkaniny bawełnianej i ma kształt prostokąta z wycięciem w ząb w dolnej części. Na czerwonym polu naszyto orła białego bez korony (w wersji obecnie rozpowszechnionej orzeł ma koronę – zmiana została dokonana w związku z tym, że korona znajdowała się na zdecydowanej większości innych, znanych historykom

sztańców powstańczych). Po raz pierwszy barwy narodowe eksponowane były wokół hotelu „Bazar”, gdy do Poznania przyjechał Ignacy Jan Paderewski. Chorągwie miały różne odcienie czerwieni z białym orłem pośrodku. Mocowano je do drzewca lub zawieszano na poprzeczce. W dolnej części były wycięte w romb i zakończone chwostami (ozdobnymi węzłami i frędzlami). Najróżniejszych kształtów orły malowano bezpośrednio na tkaninie, haftowano, a najczęściej naszywano. *paw*

Narodowy Dzień Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego

Przelewali krew za wolność

Wojewoda wielkopolski Michał Zieliński:

Powstanie Wielkopolskie dało nadzieję, że po latach niewoli Polska zajmie należne jej miejsce na mapie Europy. Wprawdzie nie brakowało wcześniej zrywów wolnościowych, ale dopiero zmieniająca się sytuacja międzynarodowa w 1918 roku stworzyła szansę na odzyskanie niepodległości. Zaborcom nigdy nie udało się wykorzenić z narodu polskiego poczucia tożsamości, miłości do ojczyzny i ducha wolności. O tym przekonaliśmy się 27 grudnia 1918 roku, gdy powstańcy chwycili za broń. Iskrą, która zapaliła powstańczy ogień, było słynne przemówienie Ignacego Paderewskiego, wygłoszone z okna w hotelu Bazar. W tym właśnie hotelu 23 listopada 2021 roku prezydent Andrzej Duda podpisał ustawę o ustanowieniu Narodowego Dnia Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego.

Michał Zieliński

Gdy Polska odzyskała niepodległość 11 listopada 1918 roku, autonomię odzyskała tylko Małopolska i Mazowsze. Wielkopolska była cały czas pod panowaniem Niemiec. 27 grudnia 1918 roku rozpoczął się zryw, który miał odmienić losy Wielkopolan i odradzającej się II Rzeczypospolitej.

Sprzyjające warunki do odzyskania niepodległości po latach zaborów powstały dla Polski dopiero w 1918 r., w wyniku rozwoju sytuacji międzynarodowej. Przywódcy ruchu niepodległościowego w Poznańskim uznali, że należy zacząć od postanowienia traktatu pokojowego. Wybuch powstania nastąpił 27 grudnia 1918 r. jako reakcja na wystąpienia Niemców, stanowiące z kolei odpowiedź na polskie manifestacje wywołane wizytą Ignacego Paderewskiego w Poznaniu. Powstanie można podzielić

► Bohaterzy Powstania Wielkopolskiego

na pięć zasadniczych faz. Pierwsza obejmuje okres od 9 listopada do 26 grudnia 1918 r., kiedy wybuch rewolucji socjaldemokratycznej w Niemczech stworzył przesłanki do nasilenia akcji narodowej w zaborze pruskim i tworzenia podstaw samookreślenia się Polaków (powołanie rad ludowych, obrady Sejmu Dzielnicowego, załężki oddziałów zbrojnych i porządkowych). Druga faza (27 grudnia – 7 stycznia) to

spontaniczne i samorzutne wyzwoleńcze znaczącej części regionu przy dość biernej postawie Niemców. W fazie trzeciej (8–15 stycznia) mieliśmy polską ofensywę, zmierzającą do wyzwolenia reszty Wielkopolski, a prowadzoną w warunkach tworzącego się jednolitego dowództwa. Następną fazą to okres obrony polskich zdobyczy wobec narastającej siły przeciwnika i przesuwanie punktu ciężkości z działań zbroj-

nych na międzynarodową akcję dyplomatyczną. Zakończyło się to podpisaniem 16 lutego 1919 r. w Trewirze rozejmu, który był dla powstańców dużym sukcesem, gdyż przynosił im nawet większy obszar niż uzyskany w trakcie walk. Wreszcie ostatnia faza powstania przypadła na czas konferencji pokojowej w Paryżu (Wersalu) i oczekiwanie na wejście w życie 17 stycznia 1920 r. postanowień traktatu wersalskiego. **ms**

Generał chwycił za broń

Stanisław Taczak urodził się w 8 kwietnia 1874 r. w Mieszkowie niedaleko Jarocina, w patriotycznej rodzinie. W okresie nauki w Królewskim Gimnazjum w Ostrowie, należał do Towarzystwa Tomasza Zana, młodzieżowej organizacji niepodległościowej.

Po maturze planował wstąpić do Akademii Teologicznej w Poznaniu, ostatecznie wyjechał na studia górnicze do Freibergu w Saksonii. Dał się tam poznać jako zdolny i pilny słuchacz. W 1897 r. uzyskał tytuł inżyniera hutnika, a rok później inżyniera dyplomowanego. W 1904 r. ożenił się z poznaną dwa lata wcześniej Ewą Wichmann, absolwentką berlińskiej Akademii Sztuk Pięknych. Miał z nią dwoje dzieci – Stanisława Kazimierza (1904) i Aleksandrę (1905). W chwili wybuchu I woj-

ny światowej miał stopień kapitana rezerwy. Zmobilizowany, obok 700 tys. rodaków z zaboru pruskiego, do armii niemieckiej, służył na froncie wschodnim. W momencie powstania państwa polskiego Taczak, jako pierwszy oficer Polak z armii niemieckiej, zgłosił się do służby w Wojsku Polskim i otrzymał przydział do Oddziału VII Sztabu Generalnego WP. Na wieść o rozruchach rewolucyjnych w Berlinie poprosił o urlop, aby udać się do żony i dzieci zamieszkujących wówczas w stolicy Niemiec. Będąc przejazdem w Poznaniu przyjął propozycję Naczelnej Rady Ludowej, która szukała kandydatów na tymczasowego wodza naczelnego powstania. Stanisław Taczak, awansowany na majora, szybko udowodnił, że wybór był więcej niż słuszny. W czasie ponad dwutygodniowego dowodzenia uporządkował chaos organizacyjny, panujący w ochotniczych jednostkach powstańczych i stworzył

► Generał Stanisław Taczak

podstawy Armii Wielkopolskiej. Po zakończeniu Powstania Wielkopolskiego Taczak walczył w wojnie z bolszewikami.

W setną rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego Prezydent RP Andrzej Duda nadał pośmiertnie Generałowi Order Orła Białego. **dp**

Mundury z tradycją

Mundury powstańców wielkopolskich, tak jak uzbrojenie i wyposażenie, pochodziły z zasobów armii niemieckiej walczącej na frontach I wojny światowej – po zakończeniu działań wojennych wielu polskich żołnierzy wróciło do domów w niemieckich mundurach, inni zdobywali je podczas walk z wojskami zaborcy lub w wyniku przejęcia ich magazynów. Dowódcy rozumieli, że taki wygląd żołnierzy naraża ich na bratobójczy ogień i nie wzbudza społecznej sympatii. Dlatego poniemieckim mundurom starano się nadać bardziej polski charakter. Żołnierze przypinali biało-czerwone rozetki, wstążki i opaski, a na czap-

kach metalowe polskie orły – co po 8 stycznia 1918 roku wynikało już z oficjalnego rozkazu. Po objęciu dowództwa przez gen. Józefa Dowbor-Muśnickiego wydano wytyczne, żeby umundurowanie w jak największym stopniu nawiązywało do polskich tradycji wojskowych – okrągłe czapki zamieniano na rogatywki (szyte z rękawów niemieckich kurtek polowych), na których umieszczano pętelkę (tzw. trefl), dzięki czemu łatwiej dało się rozpoznać stopień wojskowy noszącego ją żołnierza. Po zakończeniu powstania i zjednoczeniu Armii Wielkopolskiej z Wojskiem Polskim oraz wprowadzeniu reform z 1919 r. umundurowanie armii odrodzonej Rzeczypospolitej zostało ujednolicono. **dp**

Zawsze czuł się Polakiem

Maksymilian Ciężki urodził się 24 listopada 1898 r. w Szamotułach. Pomimo, że przyszedł na świat w Wielkopolsce będącej pod zaborem niemieckim i dorastał w czasach szalejącej germanizacji, to czuł się i pozostał Polakiem. Udowodnił swoją miłość do Ojczyzny i zapisał się na kartach historii. Nieestety, za życia nie tylko nie zyskał należnej sławy, ale pozbawiony polskiego obywatelstwa musiał żyć na obczyźnie.

miejscowych robotników. Połączył podległe mu siły z innym oddziałem i 30 grudnia 1918 roku opanował Wronki. Było to bardzo trudne zadanie, bo w mieście, oprócz silnie umocnionej załogi więzienia, stacjonowali także żołnierze dywizjonu artylerii (poza tym Wronki zamieszkiwała duża liczba Niemców). Ciężka choroba płuc nie pozwoliła mu na kontynuowanie walk i zmusiła do opuszczenia pierwszego szeregu. Wziął wówczas udział w akcji zastępowania urzędników niemieckich Polakami. Po zakończeniu powstania Maksymilian Ciężki nie porzucił munduru. Ukończył Oficerską Szkołę Łączności w Zegrzu, a pnąc się po szczeblach kariery wojskowej został w końcu wiceszefem Biura Szyfrów Sztabu Generalnego. W 1929 roku był jednym z wykładowców kursu dla przyszłych kryptologów w Poznaniu. To właśnie w stolicy Wielkopolski powstał załazek odmłodzonego Biura Szyfrów, gdzie uzdolnieni matematycy – Marian Rejewski, Jerzy Różycki i Henryk Zy-

galski – na przełomie lat 1932 i 1933 pod czujnym okiem M. Ciężkiego rozpracowali działanie maszyny szyfrującej Enigma. Z ich osiągnięć skorzystali później alianci, co znacząco przyczyniło się do szybszego pokonania III Rzeszy i uratowania wielu ludzkich istnień. Jednak po zakończeniu wojny Maksymilian Ciężki nie został uhonorowany i nie powrócił do ukochanej Ojczyzny – komunistyczne władze pozbawiły go obywatelstwa i skazały na pobyt na obczyźnie. Rząd emigracyjny awansował go na stopień podpułkownika. Stan jego zdrowia pogorszył się, a zatroskana o jego życie żona nigdy nie wyjawiała mu prawdy o śmierci ich dwóch synów. W roku 1949 zamieszkał w Kornwalii, gdzie zmarł na nowotwór płuc 9 listopada 1951 roku. Pośmiertnie przywrócono mu obywatelstwo, a powrót jego doczesnych szczątków do kraju nastąpił 23 listopada 2008 roku – został pochowany w rodzinnych Szamotułach w kwaterze powstańców wielkopolskich, a w parku jego imienia wystawiono mu pomnik. W Święto Narodowe Trzeciego Maja w 2009 roku został pośmiertnie odznaczony przez prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. **dp**

galski – na przełomie lat 1932 i 1933 pod czujnym okiem M. Ciężkiego rozpracowali działanie maszyny szyfrującej Enigma. Z ich osiągnięć skorzystali później alianci, co znacząco przyczyniło się do szybszego pokonania III Rzeszy i uratowania wielu ludzkich istnień. Jednak po zakończeniu wojny Maksymilian Ciężki nie został uhonorowany i nie powrócił do ukochanej Ojczyzny – komunistyczne władze pozbawiły go obywatelstwa i skazały na pobyt na obczyźnie. Rząd emigracyjny awansował go na stopień podpułkownika. Stan jego zdrowia pogorszył się, a zatroskana o jego życie żona nigdy nie wyjawiała mu prawdy o śmierci ich dwóch synów. W roku 1949 zamieszkał w Kornwalii, gdzie zmarł na nowotwór płuc 9 listopada 1951 roku. Pośmiertnie przywrócono mu obywatelstwo, a powrót jego doczesnych szczątków do kraju nastąpił 23 listopada 2008 roku – został pochowany w rodzinnych Szamotułach w kwaterze powstańców wielkopolskich, a w parku jego imienia wystawiono mu pomnik. W Święto Narodowe Trzeciego Maja w 2009 roku został pośmiertnie odznaczony przez prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. **dp**

Maksymilian Ciężki od wczesnej młodości działał na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości. Po wybuchu I wojny światowej, w wieku 16 lat, założył w Szamotułach oddział skautów. Członkowie tej organizacji jako ochotnicy z zaboru pruskiego, mieli zasilić Legiony Polskie tworzące się u boku Austriaków. W 1917 roku został zmobilizowany do armii niemieckiej i walczył na froncie zachodnim w złożonych z Polaków tzw. Kaczmarek-Regimentach. Wykorzystując przysługujący mu urlop powrócił do pracy konspiracyjnej i utworzył tajną organizację zajmującą się skupem broni od żołnierzy niemieckich i jej magazynowaniem. Po powrocie w rodzinne strony, gdzie zastał go wybuch powstania wielkopolskiego, uzbrajał

Kompozytor, który wywołał powstanie

Ignacy Jan Paderewski zapisał się w historii jako jeden z ojców niepodległej Polski. Był nie tylko kompozytorem, genialnym pianistą, ale przede wszystkim gorącym patriotą, dla którego cel nadrzędny stanowiło dobro Ojczyzny, jej niepodległość, siła i wewnętrzna spójność.

ta USA Thomasa Woodrowa Wilsona i skłonić go do poparcia postulatów odbudowy państwa polskiego. Przyjazd Paderewskiego do stolicy Wielkopolski wieczorem 26 grudnia 1918 roku wywołał olbrzymią radość wśród jej mieszkańców. Przed hotelem „Bazar” zgromadziła się wielotysięczna manifestacja patriotyczna, co rozwścieczyło Niemców. O wybuchu powstania przesądziły wystrzały

► Ignacy Jan Paderewski w Poznaniu

Podczas I wojny światowej kompozytor współpracował m.in. z Komitetem Narodowym Polskim utworzonym przez Romana Dmowskiego. Znacząca pozycja jako światowej sławy artysty, pozwoliła mu dotrzeć do prezyden-

pod „Bazarem” chronionym przez polską Straż Ludową, gdzie dotarła niemiecka kontrmanifestacja. Z tą chwilą rozpoczęła się walka, która doprowadziła do wyzwolenia Wielkopolski spod władzy zaborcy. **ns**

Mausery i armaty

Najpopularniejszym karabinem, z którego korzystali powstańcy był niemiecki Mauser Gew98 kaliber 7,92mm. W kolejnych latach broń ta doczekała się licznych modyfikacji i była wprowadzana na stan uzbrojenia armii wielu państw na całym świecie – korzystali z niej także polscy żołnierze września 1939 roku. Broń krótka występowała mniej licznie – reprezentowały ją pistolety Mauser C96 oraz Parabellum P08. Bronią maszynową, którą dysponowali powstańcy, były niemieckie ciężkie karabiny ma-

szynowe MG08, w Polsce znane pod nazwą Maxim wz.08. Podczas walk powstańcom udało się zdobyć także armaty – występowały one w dwóch kalibrach: 77mm (wz.96n/A) oraz 152,4mm (pochodzenia rosyjskiego). Warto dodać, że podczas walk zarówno wojska powstańcze jak i niemieckie wykorzystywały pociągi pancerne. Do dziś zachował się wagon ze składu pociągu pancernego „Poznańczyk”, który można obejrzeć w poznańskim Muzeum Broni Pancernej – Oddziale Muzeum Wojska Polskiego. **dp**

► Broń używana przez powstańców

Narodowy Dzień Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego

Kobiety wspierały powstańców

► Kobiety pomagały między innymi rannym

ność przekazywali kupcy, piekarze, rzeźnicy, rzemieślnicy, każdy kto tylko mógł, spontanicznie oddawał to co miał.

Szczególną rolę, prócz zaangażowania w wymienione służby, spełniły ziemianki. Maria Kurnatowska współorganizowała drużynę Gościszynską, którą wyposażała w broń. Aleksandra Bukowiecka – współinicjatorka kompanii lubińskiej, udostępniła oddzia-

łom lokale i stajnie w swojej posiadłości oraz przekazała fundusze na broń i amunicję. Hrabina Skórzewska udostępniła powstańcom zaprzęgi, które umożliwiły szybkie przetrwanie wojsk na zagrożone odcinki.

Kobiety zaangażowane były także w wyposażenie powstańców w mundury, które przerabiały z pruskich, szyły flagi narodowe, haftowały sztandary. Za tym co z pozoru proste i banalne krył się codzienny trud i wysiłek, wpisujący się w ideały organicznikowskie. Potrzeba było perspektywy czasu by same bohaterki, powstańcy, a także my – współcześni widzieli ich rolę.

Na tyłach zorganizowanych, wyposażonych w broń, powstańczych oddziałów stała armia składająca się z wielkopolskiej społeczności. Na tym zapleczu pracowało wiele kobiet, które wsparły powstańców zarówno pracą fizyczną, finansowo jak i duchowo. Świadomość, że całe społeczeństwo wspiera powstańców budowała ich wiarę w zwycięstwo.

Anna Barłóg-Mitmańska

Lata patriotycznego wychowania sprawiły, że mimo ponad 123 lat zaborów Wielkopolanie okaza-

li się społeczeństwem świadomym swej przynależności narodowej, co zaskoczyło pruskie władze. Gdy wybuchło Powstanie to właśnie służby sanitarne były tymi, w których panie uczestniczyły najliczniej. Przyjmowano wszystkie chętne, także nieprzeszkolone, które doświadczenie zdobywały już w trakcie walk. Udzielały pierwszej pomocy, przenosiły rannych do punktów opatrunkowych i szpitali, były także organizatorkami szpitalików polowych, wykonywały w nich prace administracyjne, zaopatrzeniowe oraz porządkowe.

Kobiety zaangażowane były także w żywienie i aprowizację. Szybko uruchomiono mobilne kuchnie, oraz założono kilka stałych. Żyw-

Córki na medal

linie. Janina, jako członkini Poczтового Przystosobienia Wojskowego, na szybowisku w Rządzkowie pod Chodzieżą zdobyła uprawnienia pilota szybowcowego, a następnie ukończyła Wyższą Szkołę Pilotażu na poznańskiej Ławicy. Uzdolniona pilot miała na swoim koncie również skoki spadochronowe (w wieku 20 lat była pierwszą kobietą w Europie, która

skoczyła z wysokości 5 tys. metrów). Na jednym z kursów poznała Mieczysława Lewandowskiego, za którego wyszła za mąż – połączyła ich wspólna pasja i miłość do Oj-

czyzny. Po wybuchu II wojny światowej podporucznik pilot Janina Lewandowska dostała się do niewoli sowieckiej i została zamordowana w Katyniu (jako jedyna kobieta – ofiara tej zbrodni). Z kolei Agnieszka Dowbor-Muśnicka urodziła się już w niepodległej Rzeczypospolitej, w podpoznańskim Lusowie. Gdy wybuchła wojna, wyjechała do Warszawy. Tam włączyła się w działalność konspiracyjną w Organizacji Wojskowej „Wilki”. Niestety, już w 1940 r. grupa została rozbita przez Niemców. Agnieszkę aresztowano, uwięziono na Pawiaku, a później – w jednej z kolejnych grup polskich patriotów – rozstrzelano w miejscu masowych egzekucji w podwarszawskich Palmirach.

paw

Groby poległych

W 2018 r. w województwie wielkopolskim przeprowadzono całościową ewidencję miejsc spoczynku poległych i zmarłych powstańców. W efekcie powstała publikacja albumowa zatytułowana „Tobie, Polsko, na śmierć i na życie! Mogiły powstańców wielkopolskich poległych i zmarłych w latach 1918-1920”, która została wydana przez wojewodę wielkopolskiego oraz Instytut Pamięci Narodowej w Poznaniu. Jeszcze przed obchodami stulecia wybuchu powstania, Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu udzielił dotacji gminom, które wyraziły chęć przeprowadzenia renowacji pomników nagrobnych poległych żołnierzy. Dzięki dotacjom odnowiono obiekty w Gnieźnie, Kłecku, Ostrogu, Słupi i Zaniemyślu. W 2019 r.

w miejscu pochówku powstańca Tomasza Hajdzionego ustawiono pomnik (zastępując bezimienny kopiec). **bb**

► Grób powstańca wielkopolskiego Józefa Różyckiego

K O N K U R S

Moje powstańcze korzenie

Z okazji 103. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego wojewoda wielkopolski Michał Zieliński we współpracy z prezesem Instytutu Pamięci Narodowej dr. Dariuszem Nawrockim ogłosił multimedialny konkurs historyczny pt. „Moje Powstańcze Korzenie. Powstanie Wielkopolskie we wspomnieniach rodzinnych”. Konkurs jest adresowany do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w całej Polsce.

Tegoroczne obchody wybuchu Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego mają charakter ogólnopolski – ustanowiony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudę. – Narodowy Dzień Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego jest dla nas powodem do dumy. Chcąc rozpowszechnić wiedzę na temat tego ważnego w dziejach Narodu powstania, zachęcamy młodzież,

aby sięgnęła do historii najbliższej – zapisanej w pamięci przodków, ukrytej w rodzinnych archiwach. Niech ten konkurs będzie bodźcem do tego, aby poznać historię swojej rodziny – powiedział wojewoda Michał Zieliński.

Szczegóły dotyczące konkursu:

Pracę konkursową należy przesłać w czasie **od 27.12.2021 do 16.02.2022 r.** drogą pocztową na adres: Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu, al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań z dopiskiem: „**PS-VI. Konkurs Powstanie Wielkopolskie**”.

Pracę konkursową należy zapisać na zewnętrznym nośniku pamięci: pamięci zewnętrznej USB (pendrive), płycie CD/DVD.

Regulamin konkursu znajduje się na stronie internetowej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

ajp

► Janina

Córki generała Józefa Dowbor-Muśnickiego bohaterstwem nie ustępowały ojcu – Janina i Agnieszka oddały życie za Polskę.

Janina, która urodziła się w 1908 roku w Charkowie, w niepodległej Polsce została pilotem. Prawdopodobnie stało się tak pod wpływem jej brata, Olgierda, który był uczniem Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dę-

► Agnieszka

► Wojewoda wielkopolski Michał Zieliński z potomkiem powstańca wielkopolskiego Tomaszem Jazdonem